

BIAŁORUŚ. DROGA DO WOLNOŚCI

Беларусь.
Шлях да свабоды

Belarus. A Path
towards Freedom

Organizatorzy: m.st. Warszawa, Fundacja „Białoruski Dom”,
Dom Spotkań z Historią
Kurator i autor kalendarium: Aleś Zarembiuk
Podpisy: Anastasiya Kozhapienka
Koordinacja projektu: Barbara Roszuc-Galus
Fotoedycja: Anna Brzezińska
Projekt graficzny: Kama Schinwelska, Marcin Gwiazdowski (Elipsy)
Przygotowanie zdjęć do druku: Tomasz Kubaczyk
Współpraca: Paulina Boguta-Miller
Redakcja i korekta: Joanna Dąbrowska-Resiak
Tłumaczenie na angielski: Monika Grzelak
Tłumaczenie na białoruski: Maryja Łuciewicz-Napałkow
Produkcja: Jerzy Tarłowski
Promocja wystawy: Agata Krajewska, Kinga Sochacka, Milena Ryćkowska, Anastasiya Kozhapienka, m.st. Warszawa, Fundacja „Białoruski Dom”
Druk: Andrus
Montaż: Grupa 7

▪ Fotografie pochodzą ze zbiorów telewizji Belsat, PAP oraz Nadii Buzhan (Nasza Niwa).

Арганізатары: сталіца Варшава, фундацыя “Беларускі Дом”,
Дом Сустрэч з Гісторыяй
Куратар, аўтар тэксту календара: Алесь Зарэмбіук
Подпісы: Анастасія Кажаненка
Каардынацыя праекту: Барбара Рошук-Галус
Фотарэдакцыя: Анна Бжэзіньска
Графічны дызайн: Кама Шынвэльска, Марцін Гвяздоўскі (Elipsy)
Падрыхтоўка фотаздымкаў да друку: Томаш Кубачык
Супрацоўніцтва: Паўліна Богута-Міллер
Рэдагаванне і карэктура: Йоанна Дамбровска-Рэсяк
Пераклад на англійскую мову: Моніка Гжэляк
Пераклад на беларускую мову: Марыя Луцэвіч-Напалкоў
Прадукцыя: Ежы Тарлоўскі
Рэклама выставы: Агата Краеўска, Кінга Сахацка, Мілена Рыцкоўска, Анастасія Кажаненка, сталіца Варшава, фундацыя “Беларускі Дом”
Друк: Andrus
Мантаж: Grupa 7

▪ Фотаздымкі з тэлевізійнай калекцыі тэлебачання Белсат, PAP (Польскага Прэс-агенцтва) і Надзеі Бужан (Наша Ніва)

Organisers: City of Warsaw, Fundation Belarusian House, History Meeting House
Exhibition curator and author of the events calendar: Ales Zarembiuk
Author of the image descriptions: Anastasiya Kozhapienka
Project coordination: Barbara Roszuc-Galus
Photo editing: Anna Brzezińska
Graphic design: Kama Schinwelska, Marcin Gwiazdowski (Elipsy)
Preparation of photos for printing: Tomasz Kubaczyk
Cooperation: Paulina Boguta-Miller
Text editing and proofreading: Joanna Dąbrowska-Resiak
English translation: Monika Grzelak
Belarusian translation: Maryja Łuciewicz-Napałkow
Production: Jerzy Tarłowski
Exhibition promotion: Agata Krajewska, Kinga Sochacka, Milena Ryćkowska, Anastasiya Kozhapienka, City of Warsaw, Fundation Belarusian House
Printing: Andrus
Assembly: Grupa 7

▪ Sources of photos: Belsat television, Polish Press Agency (PAP) and Nadia Buzhan (Nasza Niwa).

Fot. Alexander Vasukovich
Фот. Аляксандр Васюковіч
Photo by Alexander Vasukovich

Tradycyjny niedzielny wiec
na rzecz demokracji i niepodległości
Białorusi

Традыцыйны нядзельны марш
за дэмакратыю і незалежнасць
Беларусі

A traditional Sunday rally for
democracy and independence
of Belarus

PL

Już od ponad 100 dni Białorusinki i Białorusini w sposób pokojowy walczą o swoją godność. Przecistawianie się reżimowi jest bardzo trudne, a odpowiedź reżimu może być okrutna i niezmiernie bolesna: protestującym grożą śmierć, tortury, pobicia, aresztowania, zwolnienia i zastraszania. Mimo to Białorusinki i Białorusini codziennie znajdują w sobie siły, żeby wychodzić przeciwko uzbrojonym przestępcom rządzącym krajem.

Protesty trwają. Przybierają nowe formy, zmieniają strukturę, wprowadzają kreatywne rozwiązania. Jednak ten protest jest pokojowy, mocny i zwycięski. Nasze żądania pozostają bez zmian: zaprzestanie przemocy, zwolnienie więźniów politycznych, nowe transparentne wybory. Codziennie jesteśmy bliżej zwycięstwa. Zrobiliśmy ponad 100 kroków w jego kierunku. I nie zatrzymamy się.

BY

Ужо больш за 100 дзён мірныя беларусы змагаюцца за сваю годнасць. Супрацьстаянне з рэжымам вельмі складанае, жорсткае і нясцерпна балючае: смерці, катаванні, збіцці, арышты, звальненні і запужванні. Нягледзячы на гэта, беларусы штодня знаходзяць у сабе сілы, каб выходзіць супраць узброеных злачынцаў.

Пратэст не спыніўся. Ён прымае новыя формы, змяняе структуру, уводзіць крэатыўныя рашэнні. Але гэты пратэст – мірны, моцны і пераможны. Нашыя патрабаванні засталіся такія самыя: спыненне гвалту, вызваленне палітвязняў, новыя і сумленныя выбары. Штодня мы бліжэй да перамогі. Мы ўжо зрабілі больш за 100 крокаў да яе. І мы не спынімся.

EN

Belarusians have now peacefully been fighting for their dignity for more than 100 days. Opposing the regime is extremely difficult, as its response might be brutal and incredibly painful – the protesters are met with death, torture, beatings, detention, dismissal from employment and threats. Despite all the above, Belarusians find strength every day to go to the streets and face the armed criminals ruling the country.

The protests are still ongoing. They take new forms and change their structure. Creative solutions are being introduced. Still, the protest is peaceful, strong and victorious. Our demands have not changed – we seek cessation of violence, release of political prisoners, and organisation of new, transparent elections. Each day, we are closer to victory. We have already made over 100 steps towards it. And we will not stop.

SWIATŁANA CICHANOUSKAJA

PL

Szanowni Państwo,

Pół roku temu, obywatele Białorusi zaprezentowali przeciwko odmowie rejestracji niezależnych kandydatów w wyborach prezydenckich. Od ponad trzech miesięcy każdego dnia domagają się uwolnienia więźniów politycznych, zaprzestania używania siły i stosowania tortur względem demonstrantów oraz przeprowadzenia uczciwych wyborów.

Białorusini codziennie dają wyraz swojej sile i niezłomności. Jak trudno jest pokonać strach o siebie, rodzinę, dzieci wiedzą tylko ci, którzy tego doświadczali. Szanujemy prawo narodu białoruskiego do decydowania o swoim losie. Solidaryzujemy się z ofiarami represji. Wierzimy, że dzięki odwadze i determinacji obywateli oraz przy solidarnym wsparciu wspólnoty międzynarodowej wrócą na Białoruś niezależne media, lepsze warunki życia, demokracja i wolność.

Lublinianie wielokrotnie udowodnili, jak bliskie są im ideały walki o wolność, gromadząc się w centrum miasta i dając wyraz swym poglądom dotyczącym sytuacji na Białorusi.

Nasza historia daje nadzieję i pozwala wierzyć, że wszelka władza, ignorująca oczekiwania społeczeństwa ostatecznie skazana jest na porażkę. Jednak zanim to nastąpi wywrzask często nieodwracalne szkody i krzywdy. Zabiera życie i wolność. Pamiętając historię Polski dobrze rozumiemy, jak cenne i zarazem kruche są wolności oraz swobody obywatelskie.

Dziś wspieramy Białorusinów w walce o wolność. Miasto Lublin wraz z Fundacją „Białoruski Dom” oraz Domem Spotkań z Historią w Warszawie jest współorganizatorem wystawy prezentującej heroizm Białorusinów w walce o lepsze jutro. Jest ona symbolem naszej solidarności z walką, jaką dziś toczą Białorusini z reżimem.

Niech żyje Białoruś! Жыве Беларусь!

BY

Шаноўнае спадарства,

Паўгода таму грамадзяне Беларусі распачалі пратэсты супраць адмовы ў рэгістрацыі незалежных кандыдатаў на прэзідэнцкіх выбарах. Больш за тры месяцы кожны дзень яны патрабуюць вызвалення палітвязняў, устрымання ад ўжывання сілы супраць дэманстрантаў, спынення катаванняў і правадзення сумленных выбараў.

Беларусы кожны дзень паказваюць сваю сілу і нязломнасць. Толькі тыя, хто перажыў астатнія падзеі, ведаюць, як цяжка перамагчы страх за сябе, сям'ю, дзяцей. Мы паважаем права беларускага народа на вырашэнне свайго лёсу. Мы выказваем салідарнасць з ахвярамі рэпрэсій. Мы верым, што дзякуючы мужнасці і рашучасці грамадзян і салідарнай падтрымцы міжнароднай супольнасці, у Беларусь вернуцца незалежныя СМІ, лепшыя ўмовы жыцця, дэмакратыя і свабода.

Жыхары Любліна шмат разоў паказвалі, наколькі яны блізкія да ідэалаў барацьбы за свабоду, збіраючыся ў цэнтры горада і выказваючы свае погляды на сітуацыю ў Беларусі.

Прыклад нашай гісторыі дае надзею і дазваляе верыць, што любая ўлада, якая ігнаруе чаканні грамадства, у канчатковым рахунку асуджана на правал. Аднак перш, чым гэта адбудзецца, яна часта наносіць неваротную шкоду. Забірае жыццё і свабоду. Успамінаючы гісторыю Польшчы, мы добра разумеем наколькі каштоўныя і ў той жа час далікатныя грамадзянскія свабоды і правы.

Сёння мы падтрымліваем беларусаў у барацьбе за свабоду. Горад Люблін разам з Фондам "Беларускі дом" і Домам гістарычнай сустрэчы ў Варшаве з'яўляецца суарганізатарам выставы, якая прадстаўляе гераізм беларусаў у барацьбе за лепшае заўтра. Гэта сімвал нашай салідарнасці з барацьбой, якую сёння беларусы вядуць з рэжымам.

Жыве Беларусь! Жыве Вечна!

EN

Ladies and Gentlemen,

Six months ago, the citizens of Belarus protested against the refusal to register independent candidates in the presidential elections. Each day, for more than three months, they have been voicing their demands to release political prisoners, to end violence and torture against protesters, and above all, to hold free and independent elections.

Every day Belarusians demonstrate their strength and resilience. Only those who have experienced fear for their own lives, for the lives of others, families and children included, know how difficult it is to overcome such apprehension.

We respect the right of the Belarusian people to decide their fate. We stand united with the victims of repressions. We believe that thanks to the courage and determination of the citizens, and with the backing from the international community, independent media, better living conditions, democracy and freedom will prevail in Belarus.

The people of Lublin have repeatedly proved that such ideals as struggle for freedom are particularly close to them. They voiced their concerns on Belarus in peaceful gatherings in the city centre.

Our history inspires hope and lets others believe that any power that ignores expectations of the society is ultimately doomed to failure. However, before this happens, those in power, cause irreparable damage and inflict harm. They take lives and freedoms away. Remembering the history of Poland, we understand well, how valuable and, at the same time fragile, freedoms and civil liberties are.

Today, we support Belarusians in their fight for freedom. The city of Lublin, partnered with the 'Belarusian House' Foundation and the History Meeting House in Warsaw, co-created this exhibition illustrating the heroism of Belarusians in the fight for a better tomorrow. It is a symbol of our solidarity with the struggle that Belarusians are fighting against the regime today.

Long live Belarus! Жыве Беларусь!

KRZYSZTOF ŻUK

Prezydent Miasta Lublin | Мэр горада Люблін | Mayor of Lublin

Fot. Krzysztof Stanowski

Фот. Кшыштоф Становіцкі

Photo by Krzysztof Stanowski

Fot. Alexander Vasukovich
 Фото: Александр Васюкович
 Photo by Alexander Vasukovich

Ofiara akcji protestacyjnej
 z 9 sierpnia 2020

PL

25 sierpnia 2020 w Mołodecznie
 pożegnano Mikitę Kryucowa. To szósta
 osoba, która zginęła podczas protestów

Пацярпелы падчас акцыі пратэсту
 9 жніўня 2020

BY

25 жніўня 2020 ў Маладзечна
 развіталіся з Мікітам Крыўцовым.
 Ён стаў 6-ым чалавекам, які загінуў
 падчас пратэстаў

A victim of a protest action on
 the 9th of August 2020

EN

The funeral of Mikita Kryutsou took place
 on the 25th of August 2020 in Maladzyechna.
 He was the sixth person killed during the
 protests

Fot. Alexander Vasukovich

Фото: Александр Васюкович

Photo by Alexander Vasukovich

Fot. Iryna Arakhsouskaya
 Фото: Ирына Арахуская
 Photo by Iryna Arakhsouskaya

Druga noc konfrontacji protestujących
 i służb mundurowych w Mińsku,
 10 sierpnia 2020

PL

Protesty w Mińsku przeciwko oficjalnym
 wynikom wyborów prezydenckich

Другая ноч супрацьстаяння
 пратэстуючых з сілавікамі ў Мінску,
 10 жніўня 2020

BY

Пратэсты ў Мінску супраць афіцыйных
 вынікаў прэзідэнцкіх выбараў

Second night of the confrontation
 between the protesters and uniformed
 forces in Minsk, 10th of August 2020

EN

Protests in Minsk against the official
 presidential election results

Fot. Alexander Vasukovich
 Фото: Александр Васюкович
 Photo by Alexander Vasukovich

Photo by Alexander Vasukovich
 Фот. Аляксандр Васюковіч
 Fot. Alexander Vasukovich

Setki tysięcy ludzi wzięły udział w Marszu
 Wolności w Mińsku 16 sierpnia 2020

PL

Mińsk, Niamiha. Służby mundurowe
 bronią reżimu nieposiadającego legitymacji
 demokratycznej

Сотні тысяч людзей выйшлі 16 жніўня
 2020 на «Марш свабоды» ў Мінску

BY

Мінск, Няміга. Байцы
 нелегетымнага рэжыму

Hundreds of thousands of people took
 part in the Freedom March in Minsk
 on the 16th of August 2020

EN

Minsk. Nyamiha. Uniformed troops
 defend the regime that lacks
 democratic legitimization

Fot. Iryna Arakiouskaya
 Фот. Ірына Аракоўская

Photo by Iryna Arakiouskaya
 Фот. Ірына Аракоўская

Photo by Iryna Arakiouskaya
 Фот. Ірына Аракоўская

1988

3 czerwca został opublikowany słynny artykuł Zianona Paźniaka i Jauhiena Szmyhalowa „Kuropaty to droga śmierci”, który opowiadał o masowych rozstrzelaniach dokonanych przez komunistów w uroczysku Kuropaty (biał. Kurapaty) pod Mińskiem w latach 1937–1941.

30 października w Mińsku odbył się wiec żałobny „Dziady” (Dziady to białoruskie święto upamiętnienia przodków). Wiec został rozpędzony przez milicję: wykorzystano gaz łzawiący, a demonstrujących pobito. Protest stał się jednym z pierwszych kroków do powstania prawdziwego ruchu niepodległościowego i żądania niepodległości Białorusi.

1990

27 lipca Rada Najwyższa Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej (BSRR) ogłosiła Deklarację o Suwerenności Państwowej BSRR. W dokumencie tym Białoruś określono jako suwerenne państwo, „które się wyłoniło w oparciu o realizację przez naród białoruski jego nieodłącznego prawa do samoidentyfikacji, państwowości języka białoruskiego, rządów narodu decydującego o swoim losie”.

Deklaracja ta stała się jednym z pierwszych kroków na drodze odzyskania przez Białoruś niepodległości. W latach 1991–1996 dzień 27 lipca obchodzono jako oficjalny Dzień Niepodległości.

1991

25 sierpnia, po próbie zamachu stanu w Moskwie, Rada Najwyższa Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej ogłosiła Deklarację o Suwerenności aktem konstytucyjnym. Tego samego dnia została zawieszona działalność Partii Komunistycznej Białorusi, a także podjęto kroki w kierunku wyodrębnienia białoruskiego systemu politycznego i gospodarczego i oderwania go od systemu sowieckiego. Białoruś wzięła bezpośredni kurs na niepodległość.

19 września przyjęto oficjalną nazwę kraju – Republika Białorusi, a także flagę państwową (biało-czerwono-białą) i godło państwowe (Pogoń). Językiem państwowym został język białoruski.

19 września przyjęto oficjalną nazwę kraju – Republika Białorusi, a także flagę państwową (biało-czerwono-białą) i godło państwowe (Pogoń). Językiem państwowym został język białoruski.

KALENDARIUM

8 grudnia we wsi Wiskule (obwód brzeski na Białorusi) zawarto Układ Białowiecki, likwidujący ZSRR i powołujący Wspólnotę Niepodległych Państw. 25 grudnia prezydent ZSRR Michaił Gorbaczow podał się do dymisji. Białoruś po ogłoszeniu niepodległości pozostawała wciąż pod rządami organów państwowych powołanych przez władze komunistyczne.

1994

15 marca Rada Najwyższa uchwaliła Konstytucję Republiki Białorusi. Pracę nad nią rozpoczęto jeszcze w roku 1990, gdy powołano Komisję Konstytucyjną. Proces tworzenia Konstytucji był dosyć żmudny i konfliktogenny, m. in. kwestią problemową pozostawało wprowadzenie stanowiska prezydenta, przeciwko czemu byli przedstawiciele BNF – Białoruskiego Frontu Narodowego – proniepodległościowej siły politycznej, największej partii opozycyjnej. Ostatecznie przyjęto jednak wersję Konstytucji wprowadzającą urząd prezydenta. Organem ustawodawczym pozostała Rada Najwyższa. Konstytucja weszła w życie z chwilą jej opublikowania, czyli 30 kwietnia.

Historia BNF (biał. *Narodny Front*) sięga 1988 roku, gdy dzięki komitetowi organizacyjnemu tworzącemu BNF udało się przeprowadzić wiec żałobny – Dziady. Sam BNF formalnie powołano w 1989 roku, a w 1993 roku został on partią polityczną. Jego zadaniem było odbudowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz odrodzenie narodowo-kulturalne, a także niepodległość Białorusi.

1995

Na rozkaz Alaksandra Łukaszenki 11 maja niezidentyfikowani mundurowi pobili i wywieźli z Rady Najwyższej dziewiętnastu opozycyjnych posłów, którzy wcześniej ogłosili głodówkę na znak sprzeciwu wobec referendum.

14 maja Łukaszenka przeprowadził pierwsze referendum, w wyniku którego język białoruski przestał być jedynym językiem urzędowym – został nim również rosyjski. Państwową flagę biało-czerwono-białą oraz godło Pogoń zamieniono na symbole sowieckie (flagę czerwono-zieloną i godło Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej). Pogłębiła się także integracja ekonomiczna z Rosją. Alaksandr Łukaszenka uzyskał prawo do zdymisjonowania rządu. Po krótkim okresie odrodzenia narodowego w latach 1990–1995 znowu przybiera na sile rusyfikacja Białorusi.

1996

Konflikt pomiędzy Alaksandrem Łukaszenką i Radą Najwyższą osiąga apogeum. Wiosną 1996 roku odbywają się wielotysięczne protesty społeczne przeciwko integracji Białorusi z Rosją. Do więzień trafiają pierwsi więźniowie polityczni, równolegle powstaje pierwsza organizacja broniąca praw człowieka – Centrum Praw Człowieka „Wiasna” na czele z Alesiem Bialackim.

19–20 października 1996

Alaksandr Łukaszenka wprowadza do Zgromadzenia Ludowego swoich zwolenników, a w tym samym czasie opozycja organizuje Kongres Narodowy, powołując komisję badającą naruszenia praw człowieka i ograniczenia swobód obywatelskich. Trybunał Konstytucyjny uznaje, że Alaksandr Łukaszenka złamał Konstytucję, co daje podstawę do impeachmentu.

17 listopada 1996

W Radzie Najwyższej zaczyna się procedura impeachmentu. Premier Michaił Czyhir podaje się do dymisji, we władzach oraz w wojsku da się zaobserwować rozłam na zwolenników opozycji i zwolenników Łukaszenki.

21 listopada 1996

Do Białorusi przyjeżdżają premier Rosji Wiktor Czernomyrdin, przewodniczący Rady Federacji Jegor Strojew oraz przewodniczący Dumy Państwowej Giennadij

Do Białorusi przyjeżdżają premier Rosji Wiktor Czernomyrdin, przewodniczący Rady Federacji Jegor Strojew oraz przewodniczący Dumy Państwowej Giennadij

Sielezniow, aby załagodzić konflikt polityczny, co pomaga Alaksandrowi Łukaszence powstrzymać procedurę impeachmentu i utrzymać władzę.

24 listopada 1996

Odbywa się drugie referendum, tym razem dotyczące zmian Konstytucji: powołania dwuizbowego parlamentu oraz mianowania części posłów przez prezydenta, a także przeniesienia Dnia Niepodległości na 3 lipca (dzień wyzwolenia białoruskiej stolicy, Mińska, spod okupacji nazistowskiej w roku 1944).

27 listopada 1996

Alaksandr Łukaszenka rozwiązuje jednoizbową Radę Najwyższą i powołuje dwuizbowe Zgromadzenie Narodowe. W wyniku referendum Łukaszenka uzyskuje praktycznie nieograniczoną władzę: ma możliwość mianowania głównych urzędników państwowych oraz wydawania dekretów i rozporządzeń mających większą moc prawną niż ustawy. Kadencja prezydencka zaczyna się na nowo od daty referendum.

1999

Opozycja próbuje przeprowadzić alternatywne wybory prezydenckie, jednak kampania się nie udaje. 20 lipca kończy się pierwsza pięcioletnia kadencja Alaksandra Łukaszenki. Od 21 lipca Siamion Szarecki, przewodniczący rozwiązanej przez Łukaszenkę legalnej Rady Najwyższej, pozostaje jedynym prawowitym przedstawicielem władzy, ale już 22 lipca zostaje on zmuszony, by uciec do Wilna w związku z zagrożeniem dla jego życia i zdrowia. Po raz pierwszy w niewyjaśnionych okolicznościach znikają niezgadzający się z Alaksandrem Łukaszenką politycy: były minister Spraw Wewnętrznych Jury Zacharanka, były szef Centralnej Komisji Wyborczej i Wice Premier Wiktar Hanczar, nagle umiera były wice Marszałek Parlamentu Hienadź Karpienka.

2001

9 września Alaksandr Łukaszenka, poważnie naruszając prawo, wygrywa „wybory” i uzyskuje 75,65% głosów. Jedyne kandydat opozycji, Władimir Hanczaryk, dostaje 15,65% głosów, a wspierany przez Łukaszenkę Siarhiej Hajdukiewicz – 2,48% głosów. Wyniki wyborów nie zostały uznane ani przez OBWE, ani wspólnotę międzynarodową.

2004

W grudniu Białoruskie Stowarzyszenie Dziennikarzy (BAŻ) otrzymało nagrodę im. Sacharowa za wolność myśli. Jest to pierwsza w historii nagroda Parlamentu Europejskiego dla przedstawicieli Białorusi.

2006

„Wyborom” 19 marca towarzyszą akcje protestacyjne na dużą skalę – a za nimi idą represje. Organizacje młodzieżowe przeprowadzają szeroką kampanię pod hasłem „CHOPIĆ!” („STARCZY!”). Zjednoczona opozycja wystawia wspólnego kandydata na prezydenta – Alaksandra Milinkiewicza.

Wiec przeciwko fałszowaniu wyborów na placu Kastrycznickim w Mińsku (nazwanym przez protestujących *Płuszczą Kalinouskiego*) przekształcił się 30-tysięczną manifestacją trwającą przez pięć dni i zakończoną rozpędzeniem miasteczka namiotowego zorganizowanego przez białorską młodzież. Aresztowano także kandydata na stanowisko prezydenta, Alaksandra Kazulina.

12 grudnia Białoruś uzyskuje drugą w historii nagrodę im. Sacharowa. Parlament Europejski wręczył ją w Strasburgu Alaksandrowi Milinkiewiczowi. „To nie jest moja osobista nagroda. Jest to nagroda dla tysięcy Białorusinów, którzy wykazali się gotowością walki o Białoruś” – powiedział Alaksandr Milinkiewicz.

2010

19 grudnia odbywają się czwarte „wybory” prezydenckie. Po przeprowadzeniu akcji protestacyjnej przeciwko fałszowaniu wyników zatrzymani zostali kandydaci na stanowisko prezydenta Białorusi: Ryhor Kastusiou, Aleś Michalewicz, Mikołaj Statkiewicz, Władimir Niakłajeu, Wital Rymaszeuski, Andrej Sannikau, Dźmityry Wus,

Do Białorusi przyjeżdżają premier Rosji Wiktor Czernomyrdin, przewodniczący Rady Federacji Jegor Strojew oraz przewodniczący Dumy Państwowej Giennadij

a także kierownicy sztabów, zwolennicy opozycji, wielu dziennikarzy i obywateli zagranicznych. Wybory te były wówczas bezprecedensowe pod względem skali protestów. Według oficjalnych „wyników” 79,65% głosów uzyskał Alaksandr Łukaszenka. Wybory nie zostały uznane przez wspólnotę międzynarodową.

2015

11 października odbyły się piąte „wybory” prezydenckie. Alaksandr Łukaszenka „uzyskał” 83,47% głosów. Tym wyborom towarzyszyły nieliczne akcje protestacyjne.

Łukaszenka podejmuje w Mińsku światowych liderów, przyjeżdżających na negocjacje w sprawie Ukrainy. Wspólnota międzynarodowa przestaje finansować opozycję białorską. Alaksandr Łukaszenka w oczach Zachodu jawi się jako główny obrońca niepodległości Białorusi.

2020

Kampanii wyborczej po raz pierwszy towarzyszyły prewencyjne aresztowania potencjalnych kandydatów i rozprawy sądowe. Za kratami znaleźli się bloger Siarhiej Cichanouski i były dyrektor BelGAZROMBANKU Wiktar Babaryka. Białorusini stoją w kilkunastu kolejkach, aby podpisać listy poparcia dla opozycyjnych kandydatów na prezydenta.

22 października przedstawiciele Białorusi po raz trzeci zostają laureatami nagrody im. Sacharowa – otrzymują ją białoruska opozycja demokratyczna, Swiatłana Cichanouskaja i Siarhiej Cichanouski, bloger Sciapian Puciła (NEXTA), więzień polityczny Mikołaj Statkiewicz, białoruska pisarka i laureatka nagrody Nobla Swiatłana Aleksijewicz i inni.

- Aleś Zarembiuk

1988

3 чэрвеня быў апублікаваны вядомы артыкул Зянона Пазняка і Яўгена Шмыгалёва „Курапаты – дарога смерці”, у якім распавядалася пра масавыя расстрэлы камуністамі ва ўрочышчы Курапаты пад Мінскам у 1937–1941.

30 кастрычніка ў Мінску прайшоў мітынг-рэквіем „Дзяды” (Дзяды – гэта беларускія свята памінання продкаў). Мітынг быў раз агнаны міліцыяй, якая выкарыстоўвала слезацечны газ і збівала дэманстрантаў. Масавая акцыя стала адным з першых крокаў да стварэння сапраўднага незалежнага руху і патрабавання незалежнасці Беларусі.

1990

27 ліпеня – Вярхоўны Савет Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі прымае Дэкларацыю аб дзяржаўным суверэнітэце БССР.

Дакумент акрэсліваў Беларусь, як суверэнную дзяржаву, «якая ўсталявана на аснове ажыццяўлення беларускай нацыяй яе неад’емнага права на самавызначэнне, дзяржаўнасці беларускай мовы, вяршэнства народа ў вызначэнні свайго лёсу». Дэкларацыя стала адной з першых прыступак на шляху здабыцця Беларускай дзяржаўнай незалежнасці. З 1991 да 1996 года 27 ліпеня адзначалася на дзяржаўным узроўні як Дзень незалежнасці.

1991

25 жніўня – пасля спробы дзяржаўнага перавароту ў Маскве – Вярхоўны Савет БССР надаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце статус канстытуцыйнага акта. У той жа дзень была прыпыненая дзейнасць Камуністычнай партыі Беларусі, а таксама прынятыя захады па адасабленні беларускай палітычнай і эканамічнай сістэм ад савецкай. Беларусь узяла прамы кірунак на дзяржаўную незалежнасць.

1995

Па загаду Аляксандра Лукашэнкі, 11 траўня 1995 г. нявызначаныя супрацоўнікі сілавых структур збілі і вывезлі з Вярхоўнага Савета 19 дэпутатаў апазіцыі, якія галадавалі на знак нязгоды з рэферэндумам.

14 траўня А. Лукашэнка праводзіць першы рэферэндум. На падстве яго вынікаў беларуская мова перастае быць адзінай дзяржаўнай, пачынаецца курс на русіфікацыю, дзяржаўныя бел-чырвона-белы сцяг і герб Пагоня замяняюцца на савецкую сімволіку, пачынаецца курс на эканамічную інтэграцыю з Расеяй, а А. Лукашэнка атрымлівае права роспуску парламента. Пасля кароткага пэрыяду нацыянальнага адраджэння з 1990 па 1995 гады, зноў бярэцца курс на русіфікацыю Беларусі.

1996

Канфлікт паміж Аляксандрам Лукашэнкам і Вярхоўным Саветам дасягае свае кульмінацыі. Вясной 1996 года праходзяць шматтысячныя пратэсты беларускага грамадства супраць інтэграцыі Беларусі з Расеяй. Лукашэнка ініцыюе другі рэферэндум аб зменах у Канстытуцыі (стварэнне дзвюхпалатнага парламента і прызначэнне часткі дэпутатаў самім прэзідэнтам) і пераносе Дня незалежнасці на 3 ліпеня (дзень вызвалення Менска ад нацыстаў у 1944 годзе). З’яўляюцца першыя палітычныя вязні і першая праваабарончай арганізацыя – Вясна 96 – якую ўзначальвае Алесь Бяляцкі.

19–20 кастрычніка Лукашэнка праводзіць Народны сход сваіх прыхільнікаў, у той жа час апазіцыя ладзіць Нацыянальны кангрэс, арганізуючы камісію па расследаванні парушэнняў правоў чалавека і абмежаваннях грамадзянскіх свабод. Канстытуцыйны суд прызнае парушэнне Канстытуцыі з боку А. Лукашэнкі, што дае падставу для імпічменту.

17 лістапада ў Вярхоўным Савеце пачынаецца працэдура імпічменту. Прэм’ер-міністр Міхаіл Чыгір сыходзіць у адстаўку, назіраецца раскол ва ўладных і вайсковых структурах.

2001

9 верасня А. Лукашэнка з вялікімі парушэннямі заканадаўства выігрывае “выбары” з вынікам 75,65% галасоў, адзіны апазіцыйны кандыдат Уладзімір Ганчарык – 15,65%, Сяргей Гайдукевіч – 2,48%. Вынікі выбараў непрызнаныя АБСЭ і міжнароднай супольнасцю.

2004

У снежні Беларусь упершыню атрымлівае прэмію Еўрапейскага парламента, які ўручае прэмію імя Сахарава “За свабоду думкі” Беларускай асацыяцыі журналістаў.

2006

“Выбары” 19 сакавіка 2006 г. суправаджаюцца масавымі рэпрэсіямі і акцыямі пратэсту. Моладзевыя арганізацыі праводзяць маштабную кампанію пад лозунгам “Хопіць!” Аб’яднаная апазіцыя вылучае адзіным кандыдатм Аляксандра Мілінкевіча. Дэманстрацыя на Кастрычніцкай плошчы (названай пратэстоўцамі Плошчай Каліноўскага) супраць фальсіфікацыі вынікаў выбараў у Менску пачалася 30-тысячным мітынгам, працягвалася 5 дзён і скончылася разгонам намётавага мястэчка, арганізаванага беларускай моладдзю. Арыштаваны былі кандыдат у прэзідэнты – Аляксандар Казулін.

12 снежня 2006 Беларусь атрымлівае другую прэмію імя Сахарава. Еўрапейскі парламент уручае яе ў Страсбургу Аляксандру Мілінкевічу. «Гэта не мая асабістая прэмія. Гэта ўзнагарода для тысячай беларусаў, якія прадэманстравалі гатоўнасць змагацца за Беларусь», – кажа А. Мілінкевіч.

2010

19 снежня 2010 адбываюцца чацвёртыя прэзідэнцкія “выбары”. Пасля правядзення акцыі пратэсту супраць іх фальсіфікацыі, былі затрыманыя кандыдаты ў прэзідэнты Беларусі: Рыгор Кастусёў, Алесь Міхалевіч,

КАЛЯНДАР

Аляксандр Лукашэнка. Фот. РАР / EPA / Yelena Yelchuk

19 верасня таго ж года была прынятая афіцыйная назва – Рэспубліка Беларусь, дзяржаўным сцягам абвешчаны бел-чырвона-белы, а дзяржаўным гербом – Пагоня. Адзінай дзяржаўнай мовай стала беларуская.

8 снежня ў Віскулях (Берасцейская вобласць, Беларусь) падпісанае Белавежскае пагадненне аб ліквідацыі СССР і стварэнні Садружнасці Незалежных Дзяржаў. 25 снежня пасаду пакідае прэзідэнт СССР Міхаіл Гарбачоў. Набыўшы незалежнасць, Беларусь застаецца пад кіраваннем дзяржаўных органаў, прызначаных камуністычнай уладай.

Гісторыя Беларускага Народнага Фронту бярэ пачатак з 1988 года, калі дзякуючы аргкамітэту па стварэнні БНФ удалося правесці жалобны мітынг – Дзяды. Сам БНФ быў афіцыйна створаны ў 1989 г., а ў 1993 г. стаў палітычнай партыяй. Яе задачай было адбудаваць грамадзянскую супольнасць і нацыянальна-культурнае адраджэнне, а таксама незалежнасць Беларусі.

1994

15 сакавіка – Вярхоўным Саветам была прынятая Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь. Яе распрацоўка распачалася яшчэ ў 1990 годзе, калі была створаная Канстытуцыйная камісія. Працэс стварэння Канстытуцыі быў досыць цяжкім і канфліктным, у прыватнасці, праблематычным было ўвядзенне ініцыятыва прэзідэнцтва, супраць якога выступалі прадстаўнікі Беларускага Народнага Фронту. Аднак у выніку быў прыняты тэкст Канстытуцыі з прэзідэнцкай формай кіравання, які набыў сілу з моманту апублікавання 30 красавіка. Заканадаўчым органам паводле прынятай Канстытуцыі заставаўся Вярхоўны Савет.

21 лістапада ў Беларусь прыяжджае прэм’ер-міністр Расеі Віктар Чарнамырдзін, спікер Савета Федэрацыі Ягор Строеў і спікер Дзярждумы Генадзь Селязнёў для ўрэгулявання палітычнага канфлікту, што дапамагае Лукашэнку спыніць працэс імпічменту і ўтрымаць уладу.

24 лістапада Праводзіцца другі рэферэндум, на гэты раз па зменах у Канстытуцыю: стварэнне двухпалатнага парламента і прызначэнне прэзідэнтам часткі дэпутатаў, а таксама перанос Дня Незалежнасці на 3 ліпеня (дзень вызвалення беларускай сталіцы Мінска ад нацысцкай акупацыі ў 1944).

27 лістапада 1996 г. А. Лукашэнка распускае аднапалатны парламент – Вярхоўны Савет – і стварае дзвюхпалатны Нацыянальны сход. Пасля рэферэндуму А. Лукашэнка атрымлівае велізарныя паўнамоцтвы – прызначэнне асноўных дзяржаўных асоб, права на выданне дэкрэтаў і загадаў з юрыдычнай сілаю, якая перавышае законы. Тэрмін прэзідэнцкіх пазнамоцтваў пачынаецца ад дня рэферэндуму.

1999

Апазіцыя спрабуе правесці альтэрнатыўныя прэзідэнцкія выбары, кампанія не атрымліваецца. 20 ліпеня заканчваецца пяцігадовы першы тэрмін Аляксандра Лукашэнкі, з 21 ліпеня 1999 г. Сямён Шарэцкі, старшыня распушчанага А. Лукашэнкам легітымнага Вярхоўнага Савета застаецца адзіным правамоцным прадстаўніком улады, але ўжо 22 ліпеня 1999 ён вымушаны з’ехаць у Вільню з-за пагрозаў яго жыццю і бяспецы. Знікаюць першыя нязгодныя з Лукашэнкам палітыкі: Юры Захаранка (былы міністар унутраных справаў Беларусі і апазіцыйны палітык), Генадзь Карпенка (лідэр апазіцыі таго часу), Віктар Ганчар (былы старшыня Цэнтравыбаркаму і намеснік старшыні Вярхоўнага Савету).

Мікалай Статкевіч, Уладзімір Някляеў, Віталь Рымашэўскі, Андрэй Саньнікаў, Дзмітры Вус, кіраўнікі штабоў, прыхільнікі, многія журналісты і замежныя грамадзяне. Выбары 2010 года сталі на той час беспрэцэдэнтнымі па маштабах пратэстаў. Афіцыйныя “вынікі” – 79,65% галасоў з усіх дзесяці кандыдатаў атрымаў Аляксандар Лукашэнка. Выбары не былі прызнаныя міжнароднай супольнасцю.

2015

11 кастрычніка 2015 адбыліся пятая прэзідэнцкія “выбары”. Лукашэнка з чатырох кандыдатаў атрымлівае 83,47% галасоў. Выбары суправаджаліся нязначнымі акцыямі пратэстаў. А. Лукашэнка становіцца міратворцам і прымае ў Менску сусветных лідараў, якія прыязджаюць на перамовы ноконт Украіны. Беларускую апазіцыю перастае фінансаваць міжнародная супольнасць, Лукашэнка становіцца для Захаду галоўным абаронцам незалежнасці Беларусі.

2020

Перадвыбарчая кампанія ўпершыню суправаджаецца прэвентыўнымі арыштамі і судамі над патэнцыйнымі кандыдатамі. За кратамі апынуліся блогер Сяргей Ціханоўскі і былы дырэктар Белгазпромбанку Віктар Бабарыка. Беларусы стаяць у гадзінных чэргах, каб падпісацца за апазіцыйных кандыдатаў у прэзідэнты. 22 кастрычніка 2020 года прадстаўнікі Беларусі ў трэці раз становяцца ляўрэатамі прэміі імя Сахарава – гэта беларуская дэмакратычная апазіцыя, Святлана і Сяргей Ціханоўскія, блогер Сцяпан Пуціла (NEXTA), палітвязень Мікалай Статкевіч, беларуская пісменніца, Нобелеўскі лаўрэат Святлана Алексеевіч і іншыя.

▪ Алесь Зарэмбюк

1988

On the 3rd of June, Zianon Pazniak and Yauhen Shmyhalev published a famous article titled “Kurapaty – the Road of Death”. It described mass executions by the communists in Kuropaty (in Belarusian: Kurapaty) near Minsk in 1937–1941.

On the 30th of October, a mournful rally took place under the name of “Dziady” (in English: “Forefathers’ Eve”, a Belarusian celebration commemorating the ancestors). The rally was forcefully dispersed by the police. Tear gas was used and the protesters were beaten. The demonstration was one of the first steps towards creating a real independence movement and demanding sovereignty for Belarus.

1990

On the 27th of July, the Supreme Council of the Byelorussian Soviet Socialist Republic (BSSR) announced the Declaration of State Sovereignty of the BSSR. In this document, Belarus was declared to be a sovereign state “that has emerged as a result of the Belarusian nation exercising its inalienable right to self-identification, the official status of Belarusian language, and the nation ruling itself so as to decide its fate.”

The declaration was one of the first steps on the path towards the independence of Belarus. Between 1991 and 1996, the 27th of July was celebrated as the official Day of Independence.

1991

On the 25th of August, after the coup attempt in Moscow, the Supreme Council of the Byelorussian Soviet Socialist Republic announced the Declaration of Sovereignty to be a constitutional act. On the same day, the Communist Party of Byelorussia was suspended. Steps were made towards separating the political and economic system of Belarus from the Soviet system. Belarus was directly headed towards independence.

On the 19th of September, the state was officially named the Republic of Belarus and given its flag (white-red-white) and emblem (Pahonia). Belarusian was declared as the official language.

CALENDAR

On the 8th of December in the village of Viskuli (Brest Region, Belarus), the Belavezha Accords were signed, dissolving the USSR and establishing the Commonwealth of Independent States. On the 25th of December, the president of the USSR, Mikhail Gorbachev, resigned from the office. After having proclaimed independence, Belarus was still ruled by the state institutions established by the communist authorities.

1994

On the 15th of March, the Supreme Council adopted the Constitution of the Republic of Belarus. The draft was being developed since 1990, when the Constitutional Council had been appointed. The drafting process was quite tedious and ripe with conflicts. One of the problematic issues was the establishment of the office of President. The representatives of the Belarusian Popular Front (BPF), the largest opposition party and a pro-independence political force, were against it. In the end, the adopted Constitution set out the establishment of the office of the President. The Supreme Council continued to be the legislative body. The Constitution entered into force on the day of its publication, the 30th of April.

The history of the Belarusian Popular Front (in Belarusian: Belaruski Narodny Front) dates back to 1988, when the organisational committee, which later formed the party, conducted the Dzyady celebration. The BPF itself was formally established in 1989 and became a political party in 1993. Its aim was to rebuild civil society and foster a national and cultural revival. Another objective was the independence of Belarus.

1995

On the 11th of May, Alyaksandr Lukashenka ordered unidentified uniformed troops to beat and forcibly remove nineteen opposition members of the Supreme Council who had earlier declared a hunger strike against a referendum on the state symbols and the status of Russian language. On the 14th of May, Lukashenka organized the referendum. As a result, Belarusian was no longer the only official language – Russian gained an equal status. The white-red-white flag and Pahonia were changed to the Soviet symbols (the red-green flag and the emblem of Byelorussian Soviet Socialist Republic). The economic integration with Russia also began to deepen. Alyaksandr Lukashenka gained the right to dismiss the government. After a short period of national revival in the period between 1990 and 1995, russification of Belarus regained momentum.

1996

The conflict between Alyaksandr Lukashenka and the Supreme Council reached its peak. In the spring of 1996, thousands of people protested against the integration between Belarus and Russia. The first political prisoners were detained in prisons. At the same time, the first human rights organisation, Viasna Human Rights Centre, was founded by Ales Bialiatiski.

19–20th of October 1996

Alyaksandr Lukashenka introduced his supporters to the People’s Assembly. Meanwhile, the opposition organised a National Congress and established a commission investigating human rights violations and infringements of civil liberties. The Constitutional Court declared that Alyaksandr Lukashenka violated the Constitution, which established grounds for his impeachment.

17th of November 1996

The impeachment procedure began in the Supreme Council. Mikhail Chigir resigned from the post of Prime Minister. A divide could be observed among the officials and in the army between the opposition and Lukashenka supporters.

21st of November 1996

The Prime Minister of Russia, Viktor Chernomyrdin, Chairman of the Federation Council, Yegor Stroyev, and the Chairman of the State Duma, Gennadiy Seleznyov, arrived in Belarus in order to mitigate the political conflict, which helped Alyaksandr Lukashenka halt the impeachment procedure and keep his power.

24th of November 1996

A second referendum took place. This time the questions were about amending the Constitution – a bicameral parliament would be introduced and a portion of the Members of Parliament would be appointed by the President. The Day of Independence would be moved to the 3rd of July (the day of liberation of Minsk from Nazi occupation in 1944).

27th of November 1996

Alyaksandr Lukashenka dissolved the unicameral Supreme Council and established the bicameral National Assembly. As a result of the referendum, Lukashenka obtained practically unlimited power. He can appoint the most important state officials, as well as issue decrees and regulations, which outrank acts in the legal system. The presidential term started anew from the date of the referendum.

1999

The opposition attempted to organise alternative presidential elections, but the campaign failed. On the 20th of July, the first five-year-long presidential term of Alyaksandr Lukashenka came to an end. On the 21st of July, Syamyon Sharetski, the Chairman of the legal Supreme Council that had been dissolved by Lukashenka, was left as the only legitimate representative of the authorities. However, on the 22nd of July, he was forced to flee to Vilnius, as his life

and health were threatened. For the first time, politicians opposing Alyaksandr Lukashenka began to disappear under unclear circumstances. The former Minister for Internal Affairs Yury Zacharanka and former Chairman of the Central Election Commission and Deputy Prime Minister Viktor Hanchar went missing in 1999. The former Deputy Chairman of the Parliament, Henadz Karpenka, died suddenly.

2001

On the 9th of September, Alyaksandr Lukashenka won the “elections” by severely violating the law and received 75.65% of the votes. The only opposition candidate, Uladzimir Hancharik, had 15.65% of the votes, while Siarhei Haidukevich, a candidate supported by Lukashenka, gained 2.48%. The election results were recognised by neither OSCE, nor the international community.

2004

In December, the Belarusian Association of Journalists received the Sakharov Prize for Freedom of Thought. It was the first prize for the representatives of Belarus awarded by the European Parliament.

2006

The “elections” on the 19th of March were met with large-scale protests – and those were met with repressions. Youth organisations conducted a massive campaign with a slogan: “KHOPIT!” (“ENOUGH!”). The united opposition rallied behind a single presidential candidate – Alyaksandr Milinkevich.

The rally against election fraud on the Kastychnitski Square in Minsk (called Kalinouski Square by the protesters) turned into a thirty-thousand-strong manifestation that lasted for five days. The tent town formed there by the Belarusian youth was dispersed by the authorities. The presidential candidate, Alyaksandr Kazulin, was detained.

On the 12th of December, Belarus received another Sakharov Prize. The European Parliament presented Alyaksandr Milinkevich with the prize in Strasbourg. “The prize is not for me alone but for the thousands of Belarusians who proved to be ready to fight for Belarus,” Alyaksandr Milinkevich said.

2010

On the 19th of December, the fourth presidential “elections” were held. After protests against falsifying the election results, the following presidential candidates were detained: Ryhor Kastusyou, Ales Michalevich, Mikola Statkevich, Uladzimir Nyaklyayeu, Vital Rymasheuski, Andrei Sannikau and Dzmitry Vus, as well as leaders of campaign committees, opposition supporters, numerous journalists and foreign nationals. The scale of protests surrounding those elections was unprecedented at that point. According to the official “results”, Alyaksandr Lukashenka obtained 79.65% of the votes. The elections were not recognised by the international community.

2015

On the 11th of October, the fifth presidential “elections” took place. Alyaksandr Lukashenka “received” 83.47% of the votes. The protests accompanying these elections were minor.

Lukashenka was visited in Minsk by global leaders arriving there because of the negotiations about Ukraine. The international community stopped financing Belarusian opposition. Alyaksandr Lukashenka was seen by the Western powers as the main pillar of Belarusian independence.

2020

For the first time, the election campaign was accompanied by preventive arrests of the potential candidates and their trials. A blogger, Siarhei Tsikhanouski, and the former Chairman of the Management Board of Belgazprombank, Viktor Babaryka, were detained. Belarusians waited for hours to sign letters of support for the opposition presidential candidates.

On the 22nd of October, the representatives of Belarus received the Sakharov Prize for the third time. It was awarded to Sviatlana Tsikhanouskaya and Siarhei Tsikhanouski, Stsjapan Putsila (NEXTA), Mikola Statkevich (a political prisoner), Svyatlana Alexievich (Belarusian writer and Nobel Prize laureate) and others.

- Aleś Zarembiuk

Fot. Nadia Buzhan

Фот. Надзея Бужан

Photo by Nadia Buzhan

PL

Nieustraszone i odważne białoruskie kobiety,
biorące udział w protestach ulicznych
przeciwko bezprawnym władzom

BY

Смелыя і адважныя беларускія жанчыны,
якія выходзяць на вулічныя пратэсты
супраць незаконнай улады

EN

Fearless and brave Belarusian women
participate in street protests against
illegitimate authorities

Fot. Tania Kapitonova
 Фот. Таня Капітонова
 Photo by Tania Kapitonova

Legendarna Nina Bahinskaja to symbol
 białoruskich protestów, walczy z dyktaturą
 od 1995 roku

PL

Funkcjonariusze brutalnie zatrzymują
 mężczyznę w Mińsku

Легендарная Ніна Багінская – сімвал
 беларускіх пратэстаў, якая змагаецца
 з дыктатурай ад 1995 года

BY

Сілавікі жорстка затрымліваюць
 мужчыну у Мінску

Nina Bahinskaya, a legend and
 a symbol of the Belarusian protests,
 who has been fighting against
 the dictatorship since 1995

EN

The officers brutally detain a man
 in Minsk

Fot. Alexander Vasukovich

Фот. Аляксандр Васюковіч

Photo by Alexander Vasukovich

Fot. Nadia Buzhan

Фот. Надзея Бужан

Photo by Nadia Buzhan

PL

Kobieta klęczy przed funkcjonariuszami

BY

Жанчына стаіць на каленях перад сілавікамі

EN

A woman kneels in front of the officers

Fot. Alexander Vasukovich Фото. Александр Васюкович Photo by Alexander Vasukovich

Białorusinka z narodową flagą
biało-czerwono-białą w Mińsku

PL

Kobieta żąda uwolnienia więźniów
politycznych

Беларуска з нацыянальным
бел-чырвона-белым сцягам у Мінску

BY

Жанчына патрабуе вызвалення
палітвязняў

A Belarusian with a white-red-white
national flag in Minsk

EN

A woman demands the release
of political prisoners

Fot. Alexander Vasukovich

Фото. Александр Васюкович

Photo by Alexander Vasukovich

Fot. Nadia Buzhan

Фот. Надзея Бужан

Photo by Nadia Buzhan

PL

Służby mundurowe brutalnie zatrzymują kobiety podczas pokojowego protestu

BY

Прадстаўнікі сілавых структур жорстка затрымліваюць жанчын падчас мірнай акцыі пратэсту

EN

Uniformed troops brutally detain women during a peaceful protest

Fot. Iryna Arakhouckaya Photo by Iryna Arakhouckaya
Фот. Ірына Арахоўская

Jeden z symboli niepodległej
Białorusi – narodowa flaga
biało-czerwono-biała

PL

Mińsk. Armatki wodne wykorzystano
do rozprzędzenia pokojowych protestów
przeciwko sfałszowanym wyborom

Адзін з сімвалаў незалежнай
Беларусі, нацыянальны
бел-чырвона-белы сцяг

BY

Мінск. Вадамёты для разгону
мірных пратэстуючых супраць
сфальсіфікаваных выбараў

One of the symbols of independent
Belarus – the white-red-white
national flag

EN

Minsk. Water cannons were deployed
to disperse peaceful protests against
falsified elections

Fot. Iryna Arakhouckaya

Фот. Ірына Арахоўская

Photo by Iryna Arakhouckaya

Фот. Ірына Арахоўская
Photo by Iryna Arakhouckaya

Strajkujący pracownicy MAZ-u (Mińskiego Zakładu Samochodowego) domagają się dymisji Alaksandra Łukaszenki i zwolnienia więźniów politycznych

PL

Przedstawiciele AMAP (Oddział Specjalny Milicji) w kominiarkach zakrywających twarz brutalnie zatrzymują uczestniczki kobiecej akcji solidarności z więźniami politycznymi

Бастуючыя рабочыя фабрыкі МАЗ, патрабуюць адстаўкі Лукашэнкі і вызвалення палітычных зняволеных

BY

АМАП у балаклавах жорстка затрымлівае ўдзельніц жаночай акцыі салідарнасці з палітвязнямі

The workers of MAZ (Minsk Automobile Plant) went on strike to demand the resignation of Alyaksandr Lukashenka and the release of political prisoners

EN

The officers of AMAP (special police forces) in balaclavas covering their faces brutally detain the participants of the women's manifestation of solidarity with the political prisoners

Фот. Ірына Арахоўская

Фот. Ірына Арахоўская

Photo by Iryna Arakhouckaya

Fot. Alexander Vasukovich
 Фото: Александр Васюкович
 Photo by Alexander Vasukovich

Po powrocie z wakacji letnich białoruscy studenci przyłączyli się do protestujących przeciwko wynikom wyborów prezydenckich

PL

Przedstawiciele AMAP (Oddział Specjalny Milicji) zatrzymują dziewczynę podczas akcji solidarności z więźniami politycznymi

Вярнуўшыся з летніх вакацый, беларускія студэнты ўліліся ў шэрагі пратэстоўцаў супраць вынікаў выбараў прэзідэнта

BY

Прадстаўнікі АМАП затрымліваюць дзяўчыну падчас акцыі салідарнасці з палітвязнямі

After coming back from summer holidays, Belarusian students join the protests against the presidential election results

EN

Officers of AMAP (special police forces) detain a woman during a manifestation of solidarity with political prisoners

Fot. Iryna Arakiouskaya

Фот. Ірына Арахюўская

Photo by Iryna Arakiouskaya

Fot. Iryna Arakhouskaya
Photo by Iryna Arakhouskaya

„Biało-czerwono-biała panna młoda” – Ina Zajcawa, mieszkanka Mińska, słynna uczestniczka protestów ubrana w suknię ślubną z czerwonym pasem

PL

Uzbrojeni funkcjonariusze AMAP (Oddział Specjalny Milicji) podczas rozpędzenia pokojowych protestów w Mińsku

“БЧБ-нявеста” – знакамітая ўдзельніца акцый пратэсту ў вясельнай сукенцы з чырвонай паласой, жыхарка Мінска Іна Зайцава

BY

АМАП са зброяй падчас разгону мірных пратэстаў у Мінску

The “white-red-white bride” – Ina Zaytsava, a Minsk resident and a famous protest participant, who wears a wedding dress in the colours of the flag

EN

Armed officers of AMAP (special police forces) dispersing peaceful protests in Minsk

Fot. Alexander Vasukovich

Фот. Аляксандр Васюковіч

Photo by Alexander Vasukovich

Fot. Alexander Vasukovich
 Фото: Александр Васюкович
 Photo by Alexander Vasukovich

Uczestniczka wiecu przeciwko terrorowi, zorganizowanego w Kuropatach – na uroczysku, w którym znajduje się pomnik upamiętniający ofiary represji stalinowskich

PL

„Marsz partyzancki” – akcja solidarności ze strajkującymi robotnikami mińskich fabryk – odbył się 18 października 2020 w Mińsku

Удзельніца маршу супраць тэрору ў Курапатах – урочышчы, дзе знаходзіцца мемарыял у памяць ахвяраў сталінскіх рэпрэсій

BY

“Партызанскі марш”, задуманы як акцыя салідарнасці з бастуючымі рабочымі заводаў, адбыўся 18 кастрычніка 2020 ў Мінску

A participant of the rally against terror organised in Kurapaty – a clearing with a memorial devoted to the victims of Stalinist repression

EN

The Partisan March – a manifestation of solidarity with the workers on strike in the factories in Minsk. It took place on the 18th of October 2020 in Minsk

Fot. Alexander Vasukovich

Фото: Александр Васюкович

Photo by Alexander Vasukovich

Photo by Ігула Арахоўская
Фот. Ірына Арахоўская
Fot. Ігула Арахоўская

Miliony Białorusinek i Białorusinów
połączyła biało-czerwono-biała flaga
narodowa

PL

Miejsce pamięci zabitego Ramana
Bandarenki na narodowym „placu Zmian”
w Mińsku

Мільёны беларусаў і беларусак аб’ядналіся
пад нацыянальным сімвалам – бел-
чырвона-белым сцягам

BY

Мемарыял памяці забітага Рамана
Бандарэнкі на народнай “плошчы Перамен”
у Мінску

Millions of Belarusians are united
under the white-red-white
national flag

EN

Memorial on the national “Square of
Change” in Minsk devoted to Raman
Bandarenka, who was killed during the
protests

Fot. Tania Kariponova

Фот. Тана Каріпонава

Photo by Tania Kariponova